

وزیر کشور:

وزارت کشور به دنبال برنامه ریزی منطقه ای

در جهت توسعه پایدار است.

توازن

توسعه ناموزون ، ریشه دار اما مدیریت پذیر

(برگرفته از دیدگاههای دکتر رحمانی فضلی)

به نقل از ضمیمه اقتصادی شرق

تهیه و تنظیم: دکتر ابوذر کوثری

اشاره

در آغاز فعالیت دولت تدبیر و امید ، توازن در توسعه منطقه ای ، به عنوان برنامه محوری وزارت کشور اعلام شد . عبدالرضا رحمانی فضلی ، وزیر کشور ، بارها بر این موضوع تاکید کرده است و استانداران را نماینده حاکمیت و متولی توسعه استان ها می داند. با توجه به عملکرد مثبت وزارت کشور در این زمینه مهمترین محورهای موضوع به شرح زیر برجسته می شود:

الف. توازن به مثابه یک ضرورت برنامه ای در سطح ملی

بعد از انقلاب اسلامی برخی از نظامات دچار تغییرات خوبی شدند ؛ از جمله نظام سیاسی و همچنین نظام استبدادی به مردم سالاری ، چرخش قدرت شکل گرفت ؛ مشارکت مردم زیاد شد ؛ در نظام دفاعی کشور تحول عظیمی ایجاد شد و در نظام اجتماعی کشور نیز همین طور ؛ اما برخی از نظامات ما بعد از انقلاب ، مانند نظام برنامه ریزی و نظام بودجه ریزی ، نظام مالیات ، نظام پولی و مالی و نظام اداری ، دچار تغییرات اساسی نشدند و حتی بعضی دست نخورده باقی ماندند . نظام برنامه ریزی و بودجه ریزی ، همان قانونی است که در سال ۵۱ تدوین شده و الان هم از آن استفاده می شود ؛ اما اقداماتی بنا به ضرورت انقلاب و در کمک به اقشار ضعیف صورت گرفته است ؛ مانند کمیته امداد ، طرح شهید رجایی ، بحث هدفمند کردن یارانه ها که به هر حال اتفاقاتی بوده که در جهت توزیع متعادل این منابع صورت گرفته است . اما در حوزه برنامه ریزی ، سرمایه گذاری و اقتصادی ، ما فاقد تغییرات اساسی هستیم . همین طور در حوزه ساختار اداری . در حال حاضر استان ها و مناطق ، دارای توان و پتانسیل بسیار بالایی هستند ؛ ولی قدرت تصمیم گیری ندارند یا کم دارند ؛ چون نگاه هنوز نگاه بخشی است و در بخش هم وزیر است و وزیر هم در مرکز است .

ب. ضرورت عملیاتی نمودن طرح: اداره استان با کمک منابع درون استانی

بنده به عنوان وزیر کشور عرض می کنم ، به راحتی قدرت اداره ۱۴-۱۵ استان را در مدت یک سال و دو سال اولیه با منابع درآمدی و هزینه خود استان دارا هستیم . اگر مجلس و دولت به ما اختیار دهند و امکانات لازم را در چارچوب امکانات قانونی به ما دهند قادر هستیم ۱۲ استان را در دو سال اول خودکفا کنیم ؛ برای مثال تهران ، مشکلی برای اداره خودش ندارد . همچنین مشهد ، تبریز ، اصفهان ، شیراز ، مازندران ، گیلان و زنجان و برخی از استانهای ما قادر هستند معین سه استان دیگر باشند ؛ برای نمونه ، استان اصفهان می تواند نه تنها خودش را اداره کند ، بلکه معین سه استان دیگر باشد .

ج. ضرورت واگذاری اختیارات مورد نیاز استاندار

در دولت به استاندارها رای داده می شود ، وقتی رای می دهند ؛ یعنی همه وزرا می گویند ما این استاندار را قبول داریم ، یعنی باید اختیارات را واگذار کنیم که بتواند کار کند ؛ بنابراین بهتر است به استاندار گفته شود که برنامه توسعه استانی خود را ارائه بدهد که مثلا قرار است در پنج سال و هر سال چه کاری انجام دهید ؟ و همه برنامه ها در بخش های کشاورزی ، صنعت ، بهداشت ، خدمات و ... تصویب شود . سالانه هم این برنامه باید اجرا شود . اما در حال حاضر بودجه ها به وزارتخانه ها داده می شود . هر وزارتخانه ای با اداره کل خودش در استان در ارتباط بوده و بودجه را تصویب می کند و هیچ هماهنگی ای هم بین دستگاه ها در

عمل وجود ندارد . مثلا وزارت کشاورزی مبلغی منابع و اعتبار دارد و آن را در استان هزینه می کند . شاید اولویت در آن استان آب باشد و آب مهم تر از کشاورزی باشد . بهتر است منابع بیشتری به آب اختصاص دهیم تا مقدمه کشاورزی فراهم شود . وزارت کشاورزی پول داده برای توسعه کشاورزی ، ولی وزارت نیرو منابع لازم را ندارد . اگر مدیریت بودجه در استان ها باشد ، استان آن را در یک مجموعه منسجم و مرتبط و هماهنگ با هم می بیند و برنامه ریزی می کند و قطعا بهتر است .

د. ضرورت اصلاح دیوانسالاری

خوشبختانه نگاه آقای رئیس جمهور ، یک نگاه توسعه ای و توسعه منطقه ای است ، ولی در برابر واگذاری اختیارات ، همیشه یک مقاومتی در نظام دیوان سالاری ما بوده است و این موضوع (واگذاری اختیارات به مناطق) مختص به این دوره هم نیست . این نظام دیوان سالاری بعد از انقلاب با محوریت همین برنامه ریزی متمرکز ، کلان و بخشی امکان تغییر و تحول را نمی دهد . علایق بنده در دستگاه های اجرایی و در دیوان محاسبات ، در مجلس و الان هم در وزارت کشور ، این بوده و اگر شما سخنان من را در آرشو سال ۱۳۷۱ در مجلس ببینید ، تمام سخنان من همین حرف ها هستند که الان می گویم و هیچ کدام از حرف هایم تغییری نکرده اند ، چون اینها جزء اعتقادات بنده است . ببینید نظام دیوان سالار ما نمی خواهد قدرتش سلب شود و نظام اداری ما به دنبال کسب قدرت زیاد است ؛ چون اختیارات ، قدرت می دهد نه نتایج .

جمع بندی

ما (وزارت کشور) معتقدیم امنیت پایدار مدل امنیت شرایط کنونی دنیا است . تئوری ها و نظریه های امنیتی پایدار در گرو توسعه پایدار است ؛ بدون مردم معنی ندارد ؛ برای مثال ، اگر ما بتوانیم در شرق کشورمان جمعیت بیشتری در مناطق مرزی مان مستقر کنیم ، یقینا همین افرادی که در اینجا مستقر می شوند اگر زندگی شان خوب و رضایتمندی شان بالا باشد ، خودشان جلوی اشرا را می گیرند و نمی گذارند از آنجا اشرا گذر کنند ؛ اما وقتی مناطق ، خالی از جمعیت میشود ما مجبوریم هزینه های بسیار بالا داشته باشیم ؛ مثلا سرباز مازندران را ببریم سیستان و بلوچستان با اقلیمی که بادهای ۱۲۰ روزه دارد . بگذاریم خب معلوم است با مشکل روبه رو می شود و امنیت ، پایدار نیست چون با قدرت اسلحه آنجاست و امنیت هم ایجاد می شود . ولی اگر آنجا نباشد امنیت هم نخواهد بود . پس موضوع امنیت پایدار یا توسعه پایدار ارتباط متقابل دارد و موجب رضایتمندی مردم و افزایش امنیت پایدار خواهد شد .

انشالله در شماره آینده می خوانیم:
تحلیل فضایی ناموزونی توسعه در ایران
زهرا عربشاهی (کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری و منطقه ای
حییب جباری (دکترای جامعه شناسی اقتصادی و توسعه)

نشریه علمی - خبری توازن

دبیر خانه دائمی همایش الگوی توسعه پایدار و توازن منطقه ای

مدیر مسئول: دکتر ابوذر کوثری

سر دبیر و مدیر اجرایی: مهندس امیر حسین قادری